

Становище

**от проф. д-р арх. Тодор Веселинов Булев,
София, ул. „Шандор Петъофи 63, boulev@abv.bg**

Относно: представяне на доц. д-р арх. Веселина Пеневска по конкурс за академична длъжност професор по специалност „Теория и история на архитектурата“ (социални аспекти на архитектурата), професионално направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“, за нуждите на сектор Изобразителни изкуства към Института за изследване на изкуствата при БАН – обявен ДВ, бр. 101/ 20.12.2016 г.

Доц. д-р арх. Веселина Пеневска представя в конкурса 2 монографии, 15 научни статии, 4 учебника и 12 научни доклада от конференции, всички публикувани след като заема академичната длъжност доцент в Института за изследване на изкуствата през 2013 г.

Основание за изготвяне на становището: чл. 4, ал. 1,2,3 и чл.25 от Закона за развитие на академичния състав в Р България и решение на Научния съвет на Института за изследвания на изкуствата, БАН, Протокол № 1, т. 2, от 20.01.2017 г.

Обща характеристика на дейността на кандидата. Арх. Пеневска е магистър – архитект от 1978 г., направление „Архитектурно и градоустройствено проектиране“, УАСГ, София. През 1982–1990 г. е редовен аспирант към БАН, Институт по изкуствознание; продължава изследователската си работа през 1991–1994 г. в Центъра по културознание към СУ „Св. Климент Охридски“. Защищава докторска степен по социология през 1997 г. в СУ „Св. Кл. Охридски“ с профил „Социологически, социално – психологически и социокултурни аспекти на градската среда“. През периода 1997–2007 г. придобива допълнителна квалификация по модерна градска икономика, публични стратегии и иновативно градско управление, градско реструктуриране и др., предимно в сертифицирани курсове на Централно-Европейския университет (CEU), Будапеща, Унгария. През 1993–1996 г. е на изследователски посещения в Оксфордския университет (Oxford University),

през 1998 г – в Royal Town Planning Institute, UK (Великобритания). През 2001–2015 г. съставя и води редица академични курсове по социология и история на архитектурата в НБУ, УАСГ, ВСУ и ЕПУ. От 2013 г. работи в БАН, Институт по изследване на изкуствата. От 2011 г. доцент по социология в ЕПУ, от 2013 г. доцент по архитектура в БАН. Автор е на редица рецензии, експертни оценки, академични курсове, научни доклади, съобщения и др. Участва в журита по присъждане на академични длъжности „професор“, ОНС „доктор“.

Научно–изследователската дейност на арх. Пеневска е намерила отражение не само в голям брой публикации и научни доклади, но и в немалък брой цитирания в наши и чуждестранни издания (посочени в приложения списък 20 бр., но допускам, че този брой не е пълен).

Лични впечатления за дейността на кандидата. Познавам арх. Пеневска от самото начало на нейния професионален живот. Интересът ѝ към социалните аспекти на архитектурата и градската среда датира оттогава и силно ми импонират устойчивите ѝ интереси и самостоятелното мислене в тази специфична и много важна за съвременната архитектура и градоустройство научна област. В своята преподавателска практика неведнъж съм насочвал студентите към нейната издадена през 1995 г. монография „Пространството като част от човека“ – почти единствена в нашата литература по-цялостна социокултурно насочена архитектурно–научна студия, която съм цитирал и в някои мои трудове („Архитектурното формообразуване“, 2012 г и „Изкуството архитектура“, 2015 г.). Имах възможността да участвам в научното жури по избора на арх. Пеневска за „доцент“ в БАН, което ми даде възможността да проследя творческото ѝ развитие през годините, както и да посоча пълната си подкрепа за заемането на тази длъжност. През 2016 г. участвах като гост в обсъждането и приемането на плановата ѝ задача „Социална адекватност на архитектурните обекти: методика за анализ и оценка“ и имах възможността да подкрепя приемането ѝ. Считаю, че явяването на настоящия конкурс е логичен етап в професионалното развитие на арх. Пеневска. Особено ценя факта, че с представената специално за конкурса монография „Социално качество на архитектурната творба“ арх. Пеневска защитава своя специфичен

професионален профил, доразвива и оформя в по-завършен вид редица свои изследвания, научни търсения и приноси, на което ще се спра по-подробно.

Оценка на монографията „Социално качество на архитектурната творба“.

В изключително стегнат и добре подреден текст са разгледани концептуалните и методологически основи за оценка на социалното качество на архитектурната творба, показателите на взаимодействието човек – среда, съществуващата (в много отношения несъвършена) практика за оценка на социалното качество (в различните по националност системи за оценка на устойчивото функциониране на сградата), в които авторът съвършено справедливо счита, че социокултурната тематика трябва да бъде по-широко и по-конкретно застъпена.

Съпоставяйки методологичния и конкретно–практически подход, авторът съумява да предложи своя специфична, аргументирана система от направления и параметри за критическа оценка на отношенията „човек – среда“, „социална общност – среда“, с подчертано приносен характер. Арх. Пеневска не спира дотук, а и прави интересни конкретни анализи, с които илюстрира своя подход и които показват неговата плодотворност за едно по-дълбоко и по-човеко ориентирано изследване и критическа оценка на различни ситуации от съвременната проектна практика. Като забележка бих посочил липсата на, макар и ограничен по обем, илюстративен материал, което за една, макар и теоретична студия, която се ориентира и към конкретни анализи, е естествено и желателно.

Трудът, въпреки че това не е изрично уговорено, според мене покрива по обем, качество и приноси изискванията за хабилитационен труд за академична длъжност „професор“.

Допълнително имах възможност да се запозная с монографията „Иновативни хотели“ на арх. Пеневска. В тази студия арх. Пеневска се изявява и като вещ изследовател и критик, който напипва пулса на цял спектър от нагласи както у „потребителите“ на средата, така и у архитектите – проектантите, благодарение както на развитата си социокултурна чувствителност, така и на развития от нея подход, и не на последно място – на голямата си информираност и умение за отбор и анализ на примери. Особено значение има удачният избор на обектите на анализ – хотелите, като

„съсредоточие“ и „лакмус“ на различни социологически и социално – психологически тенденции в обществото.

Заключение: Подкрепям и ще гласувам „ЗА“ избора на доц. д-р арх. Веселина Пеневска за заемане на академичната длъжност професор. Считам, че нейните научни умения са на доказано високо ниво, а представените материали, в частност, монографията „Социално качество на архитектурната творба“ представляват научен продукт в нетрадиционна за архитектурната, а и за изкуствоведческата наука, сфера, с оригинален подход и приносен характер. Високо ценя последователността през годините в научната проблематика, застъпвана от арх. Пеневска и ѝ пожелавам по-нататъшни успешни, включително и интердисциплинарни изследвания, в Института за изследване на изкуствата към БАН, където социокултурният подход може да намери и по-широко приложение.

София, 04.04.2017 г.

Проф. д-р арх Тодор Булев